

Μέρα τρανή, μέρα μνήμης και λευτεριάς! 8η Νοεμβρίου 1912

Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ 1912

Το φθινόπωρο του 1912 έφερε στη Λέσβο την άνοιξη. Έβλεπαν οι χριστιανοί ότι η μεγάλη στιγμή για την απελευθέρωση πλησιάζει. Πίστευαν στον καινούργιο κυβερνήτη της Ελλάδας, τον Ελευθέριο Βενιζέλο, τον άνθρωπο που ήταν γιομάτος φως και αξιοσύνη, ότι θα έκανε πραγματικότητα τον πόθο των Λεσβίων, για τη λύτρωσή τους από τη βάρβαρη τουρκική κατοχή. Στις 26 Οκτωβρίου 1912 ο ηρωικός ελληνικός στρατός απελευθέρωσε την πρωτεύουσα της Μακεδονίας, την πολυτραγουδισμένη από το λαό μας Θεσσαλονίκη.

Η Λέσβος ολόκληρη βρισκόταν σε έξαρση προετοιμασίας για τη μεγάλη ώρα που πλησιάζει.

Η Μήθυμνα ζούσε έντονα την προσμονή της μεγάλης στιγμής της απελευθέρωσης από την αξημέρωτη νύχτα της τουρκικής κατοχής. Ένας νεαρός ιχθυοπώλης από τη Μήθυμνα, ο Μιχάλης Σαβάδας, με το συνεταιίρο του Μουσταφά Εφέντη, βρέθηκαν με τη βάρκα τους στο απέναντι από τη Μήθυμνα χωριό της Μ. Ασίας Μπαμπά-Καλέ. Ήταν οι πρώτες μέρες του Νοεμβρίου του 1912.

Στον όρμο του Μπαμπά-Καλέ είχαν πέσει γουφάρια. Φόρτωσαν λοιπόν γουφάρια και σε λίγες ώρες τα έφεραν να τα πουλήσουν στη Μήθυμνα.

Ο μικρός Μιχάλης Σαβάδας είπε στους χωριανούς τους τι άκουσαν από τους τρομοκρατημένους Τούρκους ψαράδες

του Μπαμπά-Καλέ. Ελληνικά καράβια με τον ατρόμητο «Αβέρωφ» γύριζαν μπροστά στον Ελλήσποντο κι ετοιμάζονταν να καταλάβουν τη Λέσβο.

Το νέο, πετώντας από στόμα σε στόμα, πήγε και στ' αφτιά του καϊμακάμη, ο οποίος διέταξε και συνέλαβαν το νεαρό Μιχάλη. Αρχισαν τις ανακρίσεις με ραβδισμούς. Ευτυχώς έτρεξε ο συνεταιίρος του Μουσταφάς και τον γλίτωσε, λέγοντας στις αρχές ότι τα νέα τα άκουσαν από τις λιμενικές αρχές του Μπαμπά Καλέ.

Σε λίγες μέρες, το πρωί της 8-11-1912 διαδόθηκε πάλι το μήνυμα της κίνησης του ελληνικού στόλου στα λεσβιακά νερά. Αυτή την είδηση την πήρε με τον τηλεγράφο ο διευθυντής του τηλεγραφείου Μήθυμνας Εμίν Εφέντης, που επικοινωνούσε με τις τουρκικές αρχές της Μυτιλήνης. Βρισκόμασταν στην αυγή της πο-

λυτότητας λευτεριάς. Μετά από λίγες ώρες ήλθε το μεγάλο, το πολυπόθητο μήνυμα. Η πόλη της Μυτιλήνης απελευθερώθηκε από τη σκοτεινή τουρκική κατοχή, με τα ελληνικά δοξασμένα καράβια, μ' αρχηγό το θωρηκτό Αβέρωφ.

Οργανώθηκαν επιτροπές στη Μυτιλήνη και στο Πλωμάρι και ρίχτηκαν στον αγώνα για γρήγορη επέμβαση του στόλου. Οι Λέσβιοι αγρυπνούσαν και περιμεναν τα τιμημένα ελληνικά καράβια, με τον άρχοντα του Αιγαίου «Αβέρωφ», να έρθουν και να σκορπίσουν την αξημέρωτη νύχτα της τουρκικής κατοχής, που τους καταπλάκωνε 450 ολόκληρα χρόνια. Η επιτροπή Πλωμαρίου κατόρθωσε να φθάσει με το δικό της καϊκι στο Μούδρο της Λήμνου, να συναντήσει το ναύαρχο Κουντουριώτη, τον αρχηγό του ελληνικού στόλου.

Του παρέδωσαν μάλιστα τα έγγραφα του μητροπολίτη Κύ-

ριλλου, των δημογερόντων Μυτιλήνης και Πλωμαρίου, που τον παρακαλούσαν να καταλάβει όσο πιο γρήγορα γινόταν το νησί.

Οι Πλωμαρίτες, εκτός την παράκληση, πίεσαν όσο μπόρεσαν τον Κουντουριώτη γι' αυτόν το σκοπό.

Είναι ιστορικά εξακριβωμένο ότι η κίνηση αυτή των Πλωμαριτών απέδωσε θετικά. Αποφασίστηκε να γίνει η κατάληψη της Λέσβου στις 8 Νοεμβρίου, λίγο πιο γρήγορα απ' ό,τι έλεγαν τα επιτελικά σχέδια του ελληνικού στρατού, λίγο πιο αργά από τις προσδοκίες των Μυτιληνίων. Στην πόλη της Μυτιλήνης, εκτός από την κρυφή ελληνική επιτροπή του αγώνα, συστήνεται μια μεικτή φιλειρηνική επιτροπή από χριστιανούς και μουσουλμάνους για την αποφυγή αιματοχυσίας στη Μυτιλήνη. Εκ μέρους των χριστιανών ο μητροπολίτης Κύριλλος,

ο δήμαρχος Βασιλείου και άλλοι δημογέροντες και εκ μέρους των ιθαγενών Τούρκων της Μυτιλήνης ο μουφτής, ο Μπεκίρ μπέης και άλλοι αξιωματούχοι Τούρκοι της Μυτιλήνης. Οι εκπρόσωποι των δύο εθνοτήτων αποφάσισαν να σταθούν ψύχραιμοι σ' αυτές τις δύσκολες ώρες. Αυτή η επιτροπή ζήτησε από το βαλί, αν τυχόν και έρθουν τα ελληνικά πολεμικά για την παράδοση του νησιού, ν' απομακρύνει την τουρκική φρουρά από την πόλη, για ν' αποφευχθεί το αιματοκύλισμα.

Ο βαλής υποσχέθηκε ότι θα διατάξει την απομάκρυνση της φρουράς και δήλωσε πως θα κρατήσει το λόγο του. Μονάχα ο φρούραρχος, ταγματάρχης Αμπτούλ Γκανί, είχε αντιρρήσεις και άρχισε να οργανώνει όσο μπορούσε πιο γρήγορα τη φρουρά του. Ξημέρωσε η άγια μέρα της 8ης Νοεμβρίου 1912 και στις 7 ώρα το πρωί μπροστά στη Μυτιλήνη βρίσκεται ο ελληνικός στόλος: Τα θωρηκτά «Αβέρωφ», «Σπέτσαι», «Ύδρα», «Ψαρά», τα αντιτορπιλικά «Ιέραξ», «Νίκη», «Ασπίς», τα τορπιλοβόλα «12» και «14», το πλοίο εφοδιασμού «Κανάρης» και το επίτακτο «Πέλοψ». Αργότερα έφθασαν το «Καλουτάς», το «Ισμήνη», το εύδρομο «Αρκαδία» και άλλα βοηθητικά πολεμικά.

Οι Έλληνες της Μυτιλήνης

Την 8η Νοεμβρίου ήτοι πέμπτη το πρωί έφθασε στη Μυτιλήνη του Αβέρωφ η στολή Θόρουβος στη Μυτιλήνη και ζητωκραυγές χαράς η ελληνική σημαία που υψώθη υψηλά.